

BESZÁMOLÓ

a Magyar Katonai- és Katasztrófaorvostani Társaság Közgyűléséről és
Tudományos Üléséről

2011. május 25.

08.30 – 09.00 REGISZTRÁCIÓ

09.00 – 09.10 MEGNYITÓ
Prof. Dr. Orgován György ny. o.ezds., Ph.D.

TUDOMÁNYOS ÜLÉS PROGRAMJA

Üléselnök: Dr. Göndöcs Zsigmond,
Dr. Hoffmann Imre

09.10 – 09.35 A vörösiszap katasztrófa és tanulságai
Előadó: Dr. Hoffmann Imre
BM OKF főigazgatóhelyettes

09.35 – 09.50 Az egészségügyi ellátás szervezése, egészségügyi staratégia
Előadó: Dr. Göndöcs Zsigmond
OMSZ

09.50 - 10.05 Az ÁNTSZ OTH Gyorsreagálási Főosztályának tevékenysége
Előadó: Dr. Faludi Gábor ny. o.ezds., Ph.D.
ÁNTSZ

10.05 – 10.20 A devecseri Egészségügyi Vezetési Pont munkája
Előadó: Dr. Kanizsai Judit
Ajakai Kistérségi Népegészségügyi Intézet

10.20 – 10.50 VITA - SZÜNET

Üléselnök: Dr. Dura Gyula Ph.D.,
Dr. Páldy Anna Ph.D.

10.50 – 11.05 A szálló por elemzése, hatásai
Előadó: Dr. Dura Gyula Ph.D.
OKI mb.főigazgató

11.05 – 11.20 Lakossági Monitoring a felnőtt populáció esetében
Előadó: Dr. Páldy Anna Ph.D.
OKI mb. főigazgatóhelyettes

11.20 – 11.35 Lakossági Monitoring a gyermek populáció esetében
Előadó: Dr. Rudnai Péter
OKI

- 11.35 – 11.50 Genotoxicológiai vizsgálatok a vörösiszap sérültek körében
Előadó: Dr. Gundy Sarolta
Országos Onkológiai Intézet
- 11.50 – 12.05 A vörösiszap sérülés klinikai oldala
Előadó: Dr. Nádai Zoltán,
Dr. Juhász Zsuzsanna
Honvédkórház – Állami Egészségügyi Központ
- 12.05 – 12.30 VITA - SZÜNET
- 12.30 **A MAGYAR KATONAI- ÉS KATASZTRÓFAORVOSTANI
TÁRSASÁG TISZTÚJÍTÓ KÖZGYŰLÉSE**
- Elnöki beszámoló**
- A Felügyelő Bizottság beszámolója**

Tisztújítás

Amennyiben a Közgyűlés az eredetileg meghirdetett időpontban határozatképtelen, az Elnök az újabb Közgyűlést azonos helyszínnel, azonos napon az eredeti időpont után 15 perccel ismét összehívja.

Vörösiszap katasztrófa és tanulságai

Dr. Hoffmann Imre t. vörgy.

Magyarországon az eddig bekövetkezett legnagyobb ipari katasztrófa történt 2010. október 04-én, amikor egy magántulajdonban lévő vállalat, a Magyar Alumínium Zrt. területén, az iszaptároló X. kazettájának nyugati gátja átszakadt.

A gátszakadás következtében közel 1 millió m³ 13 ph értékű több fémet - alumíniumot, nátriumot, magnéziumot, vasat, kadmiumot, krómot, higanyt, cinket, arzént, nikkelt - tartalmazó vörösiszap elöntötte Kolontár, Devecser és Somlóvásárhely települések mélyebben fekvő részeit. Emberéletben, az épített és természetes környezetben egyaránt szörnyű pusztítást hagyva maga mögött. A tömény lúg erősen maró hatása miatt a vele érintkező személyeknél a bőrön, és a nyálkahártyán különböző súlyosságú vegyi égési sérüléseket okozott.

A gátszakadáskor a nagy sebességgel lezúduló vizes iszaptömeg romboló hatása fizikai sérüléseket is eredményezett.

Elsődleges feladatok 4 fő tevékenységi körben kerültek meghatározásra:

- ÉLETMENTÉS
- Belterületek mentesítése
- Külterületek mentesítése
- Élővizek és levegő monitorozása

Előadásomban szeretném bemutatni, hogy a katasztrófavédelem milyen intézkedésekkel reagált a kialakult katasztrófa helyzetre.

A katasztrófa bekövetkezése után az Ajka Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság 15 fővel, 5 db tűzoltó gépjárművel vonult a helyszínre, valamint intézkedés történt a szabadnapos állomány berendelésére. A Riasztási és Segítségnyújtási Terv alapján riasztásra került a katasztrófavédelem állománya és 6 Veszélyhelyzeti Felderítő Csoport. A riasztás után elsőként a tűzoltóság erői érkeztek a kárhelyszínre és megkezdték a veszélyeztetett személyek mentését Kolontáron és Devecserben.

A helyi feladatok végrehajtásának az összehangolására vezetésemmel megalakult a Helyszíni Operatív Törzs, melynek legfontosabb feladata az életmentés koordinálása volt.

A katasztrófa kezelése során valós alkalmazási körülmények között beüzemeltük a NEO-PVIR katasztrófavédelmi információs rendszert, melynek működése pozitív tapasztalatokat eredményezett az információk és döntések eljuttatása, valamint az események és reakciók naplózása, nyomon követhetősége területén.

A kormányzat azonnal és határozottan cselekedett a kialakult helyzetben, a katasztrófavédelem és a tűzoltóság erőin kívül a rendőrség, a honvédség és mentőszolgálat állománya mentette a bajba jutott lakosságot.

A Kormány Győr-Moson-Sopron, Veszprém és Vas megye közigazgatási területére a polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII.

törvény alapján 2010. október 6-án 15.00 órai hatállyal veszélyhelyzetet hirdetett ki.

Az elhunyt személyek hozzátartozóinak lelki gondozását, valamint a lakosság pszichoszociális ellátását a katasztrófavédelem Krízis Intervenció Team munkatársai végezték.

Rövid idővel a katasztrófa bekövetkezte után a BM Nemzeti Helyzetértékelő Központban az Operatív Törzs megkezdte működését. Feladata a kormányzati döntések előkészítése és a központi koordináció volt.

A bekövetkezett katasztrófa rendkívüli hazai és nemzetközi médiaérdeklődést váltott ki. Horvát, francia, spanyol, angol, japán, olasz, svéd és arab TV csatornák jelentek meg a kárhelyszínen, települtek a kárterület közelébe. A BBC és a CNN naponta több alkalommal adott információt az események aktuális alakulásáról. Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Sajtó és Társadalmi Kapcsolatok főosztályának helyszínen tartózkodó munkatársai megszervezték a központosított kommunikációt a média folyamatos tájékoztatását, a kárterületen történő mozgásukat.

A Kormány tagjai, a miniszterelnök úr, miniszter urak, államtitkár urak, valamint a kárelhárításban érintett országos hatáskörű szervek, szervezetek vezetői folyamatosan tájékoztatták a magyar és nemzetközi sajtó képviselőit a kialakult veszélyhelyzetről, a kárelhárításban résztvevők tevékenységéről.

Az érintett polgármesterek tevékenységének megsegítésére polgári védelmi szakértőket vezényeltünk ki 24 órás váltással, ezzel biztosítottuk, hogy szakmailag megalapozott állásfoglalások, döntési javaslatok születessenek, hiszen olyan mennyiségű probléma halmaz zúdult a vörös iszappal

együtt a nyakukba, mellyel tapasztalt segítők nélkül lehetetlen megbirkózniuk.

A mentési- és mentesítési tevékenység támogatására már első nap a Fővárosi Központi Rendeltetésű Mentőszervezet állományából a Mozgó Vezetési Pontot, valamint a Logisztikai Csoportot a helyszínre vezényeltük.

A veszélyhelyzet-kezelés során a X. számú kazetta északi falának további rongálódása miatt, 2010. október 09-én szükségessé vált Kolontár település lakosságának kitelepítése.

Devecser lakosságának esetleges kitelepítése esetére Győr-Moson-Sopron megyében befogadó helyek kerültek előkészítésre. A MÁV az esetleges kitelepítéshez Devecser és Tüskevár állomásokon összesen 5 szerelvényt folyamatosan készenlétben tartott.

Devecser településen egy ideiglenes lakossági riasztó, tájékoztató rendszert alakítottunk ki, melynek segítségével egy központból az egész település riasztását, tájékoztatását és az egyéb közlemények kiadását biztosítottuk.

A területre Veszélyhelyzet Felderítő Csoportok összevonására történt intézkedés, fő feladatuk a folyamatos mintavételezés, monitorozás és a lakosság tájékoztatása volt.

A MAL Zrt. 2010. október 12-én állami irányítás alá került, a katasztrófavédelem kezelésére kormánybiztossá nevezték ki Dr. Bakondi György t. altábornagy urat.

Az eseménnyel kapcsolatos tudományos eredmények és javaslatok hatékony rendszerezése céljából a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója kezdeményezte a Kormányzati

Koordinációs Bizottság Tudományos Tanács összehívását és a veszélyhelyzet kezelésébe történő bevonását, mely eredményesen megvalósult.

- Támogatásukkal kidolgoztuk a kárfelszámolás eljárás rendjét,
- Segítségükkel azonosítottuk a vörösiszap komponenseit,
- Iránymutatásuk alapján elláttuk a beavatkozókat, és a lakosságot védőeszközökkel,
- Közös elbíráltuk a nemzetközi és hazai szakértői felajánlásokat.
- Engedélyeztük a szakértők lezárt területre történő belépését.

A segélyszállítmányok, a hazai és külföldi felajánlások regisztrálására a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságon egy 3 fős csoport alakult, amely folyamatosan gyűjtötte és rendszerezte a felajánlásokat.

A mentésben, a kárfelszámolásban nem csak a rendvédelmi szervek, a Magyar Honvédség, az egészségügyi és vízügyi szervek, hanem civil szervezetek, önkéntesek, de még a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt is részt vett polgári védelmi erőivel.

A katasztrófavédelmi szervezetek részéről a mentési és mentesítési munkálatokban naponta átlagosan 400 fő és 70 db technikai eszköz vett részt.

A mentés során a beavatkozó szakalegységek megfelelő védőruházata alapvetően biztosított volt, ennek ellenére, annak helytelen vagy nem használata sajnálatos módon tüzoltók, katonák és rendőrök sérüléséhez vezetett.

Vezetésemmel a helyszíni Operatív Törzs biztosította a valós helyzetértékelésen alapuló, késedelem nélküli döntéshozatalt.

A felszíni vizek védelme érdekében több ponton mérték a folyóvizekben a pH értéket. Gipsz és ecetsav alkalmazásával csökkentették a víz lúgosságát. A Marcal folyón fenékküszöbök építésével segítették elő a nehézfémek kiülepedését. Ezzel sikerült elérni, hogy a Marcal folyón nem növekedett a nehézfém komponensek koncentrációja és a szennyeződés nem jutott el a Dunába. Az ivóvízbázisok, az ivóvízhálózat nem szennyeződött.

A vörösiszap beszáradásával növekedett a kiporzás veszélye, ezért az ÁNTSZ már október közepén megkezdte a levegő porterhelésének vizsgálatát.

A levegőből kiülepedéssel távozó, nagyobb szemcseméretű porterhelés megállapítása céljából Devecseren és Kolontáron több mérőpontot alakított ki és megkezdte egy környezet egészségügyi monitoring rendszer kiépítését a szennyezett területen. A minták begyűjtése és analitikai vizsgálata október 11-én kezdődött.

A szálló por méréseket november 12-én éjféltől – az OKF engedélye alapján Devecser, Kolontár, Somlóvásárhely, valamint Ajka és Apácatorna kijelölt pontjain folytatják.

A mérések alapján megállapítható, hogy a vörösiszap-üledék felporzásából származó belelegezhető szálló por alapvetően az egészségügyi határérték alatt volt, de több esetben elsősorban a meteorológiai viszonyoknak köszönhetően elérte a tájékoztatási küszöbértékét, valamint a riasztási küszöbértékét is.

Az élehető, egészséges környezet mielőbbi kialakítása érdekében elsődleges feladat a belterületek mentesítése volt. Ennek során a lúgos vörösiszap-víz elegy semlegesítése, felitatása gipsszel, a szennyezett anyagok összegyűjtése, lerakóba történő elszállítása,

valamint az ingatlanok, utak, kertek tisztítása, fertőtlenítése történt meg. A BM OKF által koordinált belterületi mentesítés november 4-én fejeződött be.

Ezután kezdődött a Vidékfejlesztési Minisztérium koordinálásával a külterületek mentesítése, a szennyeződött talaj, szerves hulladék összegyűjtése, talajjavító anyag kiszórása, mélytárcsázása, a parti sávok, medrek tisztítása. A külterületek mentesítését 8 elkülönített területen, ütemterv alapján jelenleg is végzik.

Az előadás nem tudja érzékeltetni azt a hősiesség helytállást, melyet a beavatkozó erők végeztek a helyszínen és azt az emberi próbatételt, mely elé került az ott élő lakosság. Emberöltök munkájának eredménye vált semmivé a profithajszolás miatt.

A beavatkozás tapasztalatai:

- a hatékony vezetés, védekezés centrális irányítása érdekében a jogi feltételek megteremtése,
- a helyszíni vezetés erősítése érdekében szükséges a Helyszíni Operatív Törzs megalakítása, a védelmi bizottságok munkacsoportjainak törzsbe integrálása,
- az együttműködés rendjét felül kell vizsgálni a más ágazatok bázisán megalakuló védekezési munkabizottságokkal,
- szükséges a jelentések rendjének összehangolása az ágazatokkal.

Szabályozási feladatok:

- veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni hatékonyabb védekezés kialakítása,
- lakosságvédelem erősítése,
- polgári védelem szerepének erősítése,

- polgári védelmi szervezetek alkalmazási képességének fejlesztése,

- katasztrófák elleni védekezés hatékonyabbá tétele,

- finanszírozási eljárásrendek, tapasztalatok koncepciókba, jogszabályokba integrálása.

Engedjék meg, hogy bemutassam, hogy az újjáépítés területén milyen feladatokat végeztünk és mit végzünk jelenleg a kárhelyszínen.

A helyszíni operatív törzs, valamint a KKB Operatív Törzs feladatait a 2010. november 3-án megalakult Újjáépítési Kormányzati Koordinációs Központ vette át. Az Újjáépítési Kormányzati Koordinációs Központ alapvetően operatív feladatok irányítására, a közép és-hosszútávú lakosságvédelmi feladatok koordinálására, a bevont erők és eszközök tevékenységének összehangolására alakult meg.

Az újjáépítés feladataira ütemterv készült, melyet a belügyminiszter úr 2010. november 2-án jóváhagyott. Az ütemterv 5 fejezetben rögzíti a végrehajtandó feladatokat:

1. A kárenyhítésben résztvevő lakosság nyilatkoztatása, az érintettek választásának kialakítása,
2. A lakossági károk enyhítése,
3. Emlékpark és emlékhely kialakítása,
4. Tájrehabilitáció,
5. IX. és X. számú tározók vizsgálata, tervezése, új befogadó tározó kiépítése.

Az Újjáépítési Kormányzati Koordinációs Központ 2010. november 03-án 08.00 órától a Működési Rendjében meghatározottak alapján működik, tevékenységét négy Munkacsoportba szervezve hajtja végre. Az Újjáépítési Kormányzati Koordinációs

Központ Műveletirányítási Munkacsoportja folyamatosan figyelemmel kíséri és elemzi a X-es zagytározó gátjának mozgását a Sol Data figyelő-jelzőrendszer segítségével.

A Jogi Munkacsoport jogi tevékenységet látott el a lakóépületekben keletkezett károk rendezése során, az egyéb vagyoni és nem vagyoni kárigényekkel kapcsolatban. Közreműködtek az intézményi, mezőgazdasági, ipari károkkal összefüggő jogi munkában, a kártérítési ügyekben és jogi tanácsadást is végeztek.

Az ÚKKK folyamatosan ellenőrzi a kolontári és a devecseri lakóparkban folyó építési munkálatokat, a szállítási útvonalak karbantartottságát, tisztítását, valamint a Marcal folyó mentesítési munkálatait.

Műszaki és kivitelezési feladataink keretében folyamatban van a 2. számú védőgát belső oldalának vízzáróvá tétele, az agyag szállítási útvonala a meliorációs feladatok figyelembevételével kerül meghatározásra. A lakóépületek helyreállítása és az új házak építése folyamatos, Kolontáron már közelít a kész állapothoz.

Folyamatban van a IX. kazetta megerősítő töltése, az északi gátfal felületének visszazérsűzése. A X. gátfal szakadási felületéről letermelt anyagból, a gát közepétől a tározó belsejébe utat építenek. A tározó nyugati gátja melletti szakaszon a gát belső oldalán is útépités kezdődött. Az útépitéséhez a rakodógépek kitermelik a vörös iszapot és a helyére kavicsot töltenek. A kitermelt iszapot a kazetta belsejébe szállítják.

A X. számú vörösiszap tározó kazetta bezárása, a kiszakadás helyén a fal helyreállítása és a kazetta északi falának stabilizálása, megtámasztása még előttünk álló feladat. A

kazetta helyreállítása kritikus, részben még nem ismert körülmények elé állít bennünket. A kazetta bezárásának tervezett időpontja 2011. május 31.

A MAL Zrt.-nek meg kell valósítania egy olyan vízkezelő rendszert, amely a kármentesítési munkálatok befejezése után lehetővé teszi a csurgalékvizek minden komponens tekintetében történő élő vízbe juttatását (Torna-patak, Malom árok), vagy a technológiába történő visszavezetést.

Előadásom befejezéseként engedjék meg, hogy felvillantsam azokat a feladatokat, melyeket itt és most csak szavak érzékeltetnek, de mögöttük rengeteg előkészítés, szervezés, egyeztetés és feladat végrehajtása húzódik meg:

Folyamatban lévő ügyeink:

- földhivatali eljárások, építési engedélyek,
- lakásvásárlási támogatások,
- lakópark építése,
- külterületi szennyezett anyag kitermelése és szállítása,
- mezőgazdasági külterületek rekultivációja,
- adományok kiosztása,
- ivóvíz ellenőrzése,
- csurgalék vizek ph beállítása,
- Marcal folyó mentesítése,
- monitorozás.

A kolontári és a devecseri lakópark építése a műszaki ütemtervben meghatározottak alapján halad, az új ingatlanok műszaki átadásának határideje 2011. június 30.

*Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat,
Országos Tisztifőorvosi Hivatal, Gyorsreagálási Csoport*

Az ÁNTSZ OTH Gyorsreagálási Főosztály tevékenysége a vörösiszap ár idején

**Dr. Faludi Gábor ny. o.ezds., Ph.D.,
Gramantik Péter ny. ezds.,
Csete Edit,
Dr. Paller Judit**

Az életünkre mind gyakrabban hatnak a katasztrófák. A 2010 és a 2011-es évek sem szűkölködnek természeti (vulkánkitörés, földrengések, tengerár (cunami) és az emberi tevékenységre visszavezethető (antropogén/indusztriális) csapásokban. Az emberiség számos esetben kényszerült rendkívüli veszélyhelyzetekkel megküzdeni az elmúlt időkben: (izlandi vulkáni hamufelhő okozta zavarok, vagy a fukushimai többszörös természeti – nukeláris ipari), vagy szűkebb környezetünkben a Észak-Magyarországot előntő árvizek, és a Devecser-Kolontári vörösiszap katasztrófa. A szerzők ismertetik a katasztrófa elhárítás rendszeréhez kapcsolódó ÁNTSZ tevékenységét, elsősorban az Országos Tisztifőorvosi Hivatal koordinatív feladatait a vörösiszap katasztrófa alatt. A tragédiát közvetlenül megelőző időben került megalakításra az OTH-ban a Gyorsreagálási Főosztály, amely a veszélyhelyzetek egészségügyi kezelésének egyik szereplője lett, szorosan együttműködve a NEFMI Védelmi Irodájával és a Kormányzati Koordinációs Bizottság Operatív Törzsével (KKB OpT). Az esemény - Magyarország egyik legsúlyosabb ipari-környezeti katasztrófája – október 4.-én 12 óra 25 perckor vette kezdetét, ami-

kor az alumínium gyártás mellékterméke, a vörösiszap, kitört a X. tároló kazettából. A kizúduló 1,5 millió köbméter vörösiszap áradat 1000 ha részben lakott, részben mezőgazdasági művelés alá vett területet öntött el, súlyosan károsított 324 lakóházat Devecser és Kolontár területén, de érintettek voltak Somlóvásárhely, Somlójenő, Túskevár, Apácatorna és Kisberzsény területei is. Az erősen lúgos, maróhatású vörösiszap súlyosan károsította a Torna patak és a Marcal élővizeit, hidat sodort el és vasúti pályát rongált meg. A katasztrófa tíz lakos életét követelte, és a 103 sérült került kórházi ellátásra. Az előadásban ismertetésre került a válaszadási és a rehabilitációs szakasz eseménytérképe. Az OTH Gyorsreagálási főosztálya az alábbi feladatokban vett részt:

folyamatosan követte a sérültekkel kapcsolatos betegforgalmi adatokat, szabályozta a védekezésben résztvevők és a lakosság számára optimális porvédő eszköz használatot (FFP2D porálarc)

- ellenőrizte a kitelepítésre került lakosság befogadóhelyei közegészségügyi megfelelőségét,

- irányította a területi szervek (régiók és kistérségi intézetek munkáját
- információkat gyűjtött és továbbított a vezető szervek, védelmi bizottságok részére
- nemzetközi jelentéseket készített a WHO és a EU szakintézményei felé

Az országos tisztifőorvos utasítására, a vörösiszap akut, közép és hosszú távú az emberi egészségre gyakorolt hatásainak elemzésére Kockázatbecslési Munkacsoportot hozott létre. A kárhelyen egy körülírt kör-

nyezet-egészségügyi surveillance rendszer létesült, amely ellenőrizte az ivóvizek szennyeződését (219 vizsgálat) a biztonságos fogyaszthatóság érdekében. A levegő szállópor folyamatos monitoring során eddig 160 mintából határozták meg a por mennyiségét és több esetben az összetételét. Megállapítható, hogy egészségre veszélyes nagyságrendű szennyezés nem volt kimutatható. Az ÁNTSZ új szervezeti eleme kezelni tudta a krízis helyzetet, az összegyűjtött tanulságokat a jövőben is hasznosítani lehet.

Vörösiszap-katasztrófa

A Devecseri Egészségügyi Vezetési Pont munkája

Az ÁNTSZ Ajkai Kistérségi Intézetének és az

Egészségügyi Vezetési Pont munkatársainak tevékenységéről

Dr. Kanizsai Judit

2010. október 04-én 12 óra 30 perckor megtörtént a MAL Zrt. ajkai vörösiszap tározója X. sz. kazettájának gátszakadása. A tározó az ÁNTSZ Ajkai Kistérségi Intézetének (jelenlegi elnevezés: Ajkai Kistérségi Népegészségügyi Intézet) illetékességi területén van.

15 órakor érkezett az értesítés a katasztrófavédelemtől, ezt követte a kistérségi tisztifőorvos részéről a Kolontár községi kárterületi helyszíni szemle, HVB ülésen részvétel, majd az első lakossági tájékoztató kiadása.

Az egészségügyi vonatkozású lakossági tájékoztatás különböző formákban ezt követően a napi tevékenység része lett.

Devecserben az első helyszíni szemle, majd 20 órakor a vörösiszap-károsultak átmeneti szállásának (iskola tornaterme) közegészségügyi vizsgálata az első napi teendők közt volt, ugyanígy az első MVB ülésen (22 óra, Kolontár PH) részvétel.

2010. október 05-től folyamatosan jelen voltunk a belterületi érintettségű kárterületen (Kolontár, Devecser, Somlóvásárhely) kiegészülve a regionális tisztifőorvossal, 8-10 fő KDRI munkatárssal, és az alábbi széleskörű feladatokat végeztük:

- Lakosság tájékoztatása (írásos felhívás és személyes formában) egészségvédelem; pszichés támogatás rendszeresen és szükség szerint
- Mentésben résztvevők oktatása (lehetőséges egészségi ártalmakról, különös tekintettel a lúgsérülésekre, védőeszközökről, védőeszköz-használatról)
- Egészségügyi alapellátás felügyelete (6 háziorvos működött a területen és a Devecseri Központi Háziorvosi Ügyelet)
- 2010. október 09. 3 óra 15 perc – Devecser kitelepítésének egészségügyi előkészítése: lista készítése krónikus betegek ülve vagy fekvve szállíthatóságáról, ugyanígy oxigénterápiára szorulókról, dializáltakról, mozgáskorlátozottakról, szociális bentlakásos intézmény lakóiról, várandósokról. (A kitelepítési készület 5 napig fennállt, végül Devecser lakossága maradhatott.) - 11 óra – Kolontár kitelepítettjeinek ajkai átmeneti szállásán közegészségügyi felügyelet. Ez a tevékenység a visszatelepítésig, október 15-ig folyamatos volt. Az éjszakai szállást az Ajka Városi Sportcsarnokban csak 15-30 fő vette igénybe, de ügyintézésre, étkezésre csaknem az egész falu megjelent a kitelepítés 7 napja alatt. (6-700 fő)

• 2010. október 13. - Devecseri Iskola ki-telepítése Somlószőlősrre – higiénés előkészítés (iskolaépületek, tálalókonyha-étkező vizsgálata, vízvizsgálat elrendelése). A cél a tanulók vörösiszap/szállópor expozícióból kiemelése volt. A visszaköltözés 2011. XI.09-én volt felügyeletünkkel (felső tagozat), ezt követte az alsósok visszaérkezése 2 hét különbséggel.

• 2010. október 13-án volt az Egészségügyi Vezetési Pont (EVP) megalakulása is a katasztrófavédelmi kormánybiztos egészségügyi megbízottja, Dr. Göndöcs Zsigmond irányításával (előzmény: 245/2010.(X.6.) Korm. r. a veszélyhelyzet kihirdetéséről...)

•Telephely: Devecser Központi Ügylet

• Vezető: Dr. Kanizsai Judit kistérségi tisztí főorvos

• Tagok: KDRI területéről felelős tisztí főorvos vagy tisztiorvos + közegészségügyi-járványügyi felügyelő + OMSZ mentésirányító + adminisztrátor

EVP Mobil Csoport tagjai:

• 2 fő házirosvostan- és foglalkozás-egészségügyi szakorvos + 2 ápoló X.25-ig; egy fő szakorvos + ápoló XI.19-ig

• 6-8 / 3-4 fő felügyelő/egészségnevelő, védőnő, vezető ápoló, gépkocsivezető XII.01-ig

• Létszámát (beosztását), működését, jelentési rendjét az országos tisztí főorvos utasítására a regionális tisztí főorvos határozta meg. (2010.12.20-tól az EVP készenléti üzemmódban működik, a kormányrendelettel deklarált veszélyhelyzet fennállásáig /utolsó utasítás:1/2011. megyei tisztí főorvosi utasítás. 2011.01.17. Dr.Müller Cecília/

EVP feladatai

A területi egészségügyi munka szervezése, koordinálása létrejöttétől keretein belül folyt (68 nap folyamatos jelenlét)

• Mobil csoport napi felkészítése, irányítása, védőeszközzel ellátása 8 órás orvosi (kolontári házirosvosi rendelőben, devecseri központi ügyeletben és a kárterületen); egészségvédelmi, pszichés támogató, közvetítő, tájékoztató feladataikhoz (szórolapok)

• Kapcsolattartás: OTH Gyorsreagálási Főosztállyal; a kormánybiztos egészségügyi megbízottjával; Veszprém bázisponton működő Operatív Vezetési Csoport (OVCS) tagjaival; házirosvokkal; katasztrófavédelem helyi parancsnokával; polgármesterekkel

• Egészségügyi adományok (gyógyszer, kötszer, eszköz) vizsgálata (törzskönyvi bejegyzés, lejárát), nyilvántartása, kiadása

• Lakossági Tájékoztatók kihelyezése naponta 22 helyre a kárterületen

• Gyermeknek 3000 db speciális szájmásk, 500 db védőszemüveg

(EKI készletéből) kijuttatása, hozzá Szülői Tájékoztató szerkesztése

• Kórházból hazaengedettek felkutatása, segítése

• Napi jelentés: – Országos tisztí főorvos, - OTH Gyorsreagálási Főosztály és KDRI OVCS számára

- MVB elnöke számára

- Katasztrófavédelem Operatív Törzs parancsnoka /később ÚKKK tábornok/ számára

• Összefoglaló jelentés - KDRI regionális tisztí főorvos; kormánybiztos egészségügyi megbízottja; HVB számára

Rendkívüli feladatok

• Lakossági fórumok – részvétel, ezen túlmenően speciális Egészségügyi Fórumok szervezésében, tájékoztatásban részvétel; dokumentálás

– koordinátor: **Dr. Göndöcs Zsigmond és Dr. Faludi Gábor** –

– nemzetközi szaktekintélyek részvétele-

1. 2010. október 25. **Dr. Zacher Gábor** toxikológus

2. 2010. november 12. **Dr. Czeizel Endre** genetikus

3. 2010. november 19. **Dr. Dura Gyula** Országos Környezet-egészségügyi Intézet, főigazgató,

Dr. Páldy Anna főigazgató helyettes,

Dr. Rudnai Péter fősztályvezető

4. 2011. február 24. **Dr. Dura Gyula** főigazgató

• Laboratóriumi vizsgálatok szervezése – lakás belsőtéri szállópor vizsgálatokhoz családok felkutatása; fémterhelés irányába történő tájékoztató (KDRI), és monitoring (OKI) gyermek vizeletvizsgálatokhoz havonta 20 fő szervezése, minták begyűjtése, laboratóriumba juttatása genotoxikológiai vizsgálatokhoz exponáltak kiválasztása / lúgsérültek; vörösiszappal előntött házban élők, vagy visszaköltözők; takarításban és mentesítésben résztvevők; illetve ezek kombinációi/, - az 52 fő résztvevőtől egyedi rákkockázati anamnézis és vörösiszap expozíciós anamnézis felvétele, - expozíciós táblázat készítése expozíciós óraszám és védőeszköz-használat, tisztálkodási részletek feltüntetésével, vérminták és dokumentáció rendszeres eljuttatása az Országos Onkológiai Intézetbe. (Az OOI főorvosa, Dr. Gundy Sarolta értékelő tanulmányát elkészítette.)

• Morbiditási vizsgálatok – OKI tervezése és útmutatása alapján a szervezés már 2010. október közepén megkezdődött.

1. Gyermekek krónikus légúti tüneteinek felmérése / OGYELEF (930 adatlap és szülői tájékoztató kijuttatása kilenc település 2.,3.,4.osztályos tanulóinak szülei számára); a cél az alapállapot felmérése volt, a kérdések egy évre visszamenőleg szóltak.

2. Házi orvosok heti adatgyűjtésének felügyelete, segítése; a cél meghatározott betegcsoportok folyamatos monitorozása a vörösiszap-katasztrófa rövid-, közép- és hosszútávú egészségi hatásainak vizsgálatára.

Résztvevő házi orvosok a 7 érintett település (belterületen is: Kolontár, Devecser, Somlóvásárhely, csak külterületen: Somlójenő, Tüskevár, Kisberzseny, Apácatorna) házi orvosai, valamint kontrollként 12 ajkai felnőtt házi orvos és 6 ajkai házi gyermekorvos.

A feldolgozás havi rendszerességgel történik.

• Kormányzati Egészségügyi Szűrőközpont létrehozásában részvétel, 2010. december 14-i ünnepélyes megnyitó megszervezése. (Megnyitotta Dr. Réthelyi Miklós nemzeti erőforrás miniszter)

• Lakásfelmérést végeztünk egészségi kockázat megállapíthatóságára az ÚKKK felkérésére, olyan lebontandó, illetve kisebb számban műszakilag helyreállítható házakban/lakásokban, amelyeket előntött a vörösiszap, de bontásig bent laknak. A felmérést 2011. januárjában az OKI 4 oldalas kérdőívei segítségével ajkai felügyelők végezték. A 69 kérdőív feldolgozása a szakvélemény elkészítéséhez az OKI-ban történt meg.

• FSME junior és felnőtt (kullancsencephalitis elleni) oltóanyag adomány átvétele, tárolása; 2011. február és márciusban 25 oltóhelyen a védőoltások megszervezése;

1. és 2. sorozathoz oltóanyag kiosztása; védőoltásokról szóló jelentések összesítése (2554 oltás első és második részletként megtörtént, szeptember hónapban a 3. részlet esedékes)

A Kormányzati Egészségügyi Szűrőközpont szolgáltatásai (pulmonológia, gyermekgyógyászat-pulmonológia, nőgyógyászat, sebészet, szemészet, fül-, orrgégyógyászat, laboratórium; tüdőszűrés) a 7 vörösiszap károsította település lakosai

számára hozzáférhetők. Felügyelete folyamatos.

Az egészségügyi ellátásban változás a devecseri II. sz. háziiorvosi körzet rendelőjének költözése, működtetője működési engedélyt kapott ideiglenes telephelyre, mivel a rendelő épülete is bontásra vár. Az új rendelő a lakóparkban fog megépülni.

A vörösiszap-katasztrófával kapcsolatos munka nagy szakmai kihívást jelentett, nagyfokú szervezettséget, fegyelmet, pontosságot, kitartást, együttműködőkészséget, ugyanakkor találeményességet és rugalmasságot követelt.

Az előadást 30 saját készítésű fénykép illusztrálja.

Szerzőink figyelmébe!

Az utóbbi években Szerzőink, különböző szerkesztési elvek szerint összeállított formában küldik be közleményeiket.

Ezen belül külön problémát jelent a nem megfelelő minőségű, számítógépen elkészített ábrák és szövegek nem reprodukálható feldolgozása. Az egységes kivitelezés érdekében kérjük a közlemény összeállításakor az alábbiak figyelembe vételét:

- **Munkahely megnevezése,**
- **A dolgozat címe,**
- **Szerző(k) neve** (katonai és tudományos fokozat megjelölésével),
- **Kulcsszavak** (a közlemény lényeges fogalmait, új megállapításait tükrözze),
- **Összefoglalás** (a dolgozat érdemi részének összefoglalása – magyar és angol nyelven),
- **Közlemény,**
- **Irodalom** (számozott, külön sorokban történő felsorolás, szerző(k) ABC sorrendben a folyóirat kötetszám, oldalszám feltüntetésével, illetve könyv idézésekor – évszám és a kiadó megnevezését is kérjük).

ANYAG LEADÁSA

Formátum: DOC, XLS

- A szöveg korrektúrázott legyen
- Csak fekete szöveget tartalmazzon
- Szövegnél aláhúzást ne alkalmazzanak (helyette: dőlt, félkövér stb.)
- A képeket csak tájékoztató jelleggel helyezték be, mert nem másolhatók
(szín, minőségromlást von maga után)
- A táblázatoknál kérjük vegyék figyelembe
 - a hasáb szélessége 62 mm
 - az oldal szélessége 130 mm
 - az oldal magassága 205 mm

Formátum: JPG, TIF, EPS

- A képek ne legyenek 300 dpi felbontásnál kisebb méretűek
- Ha ábrát tartalmaz a **szöveget javítani** nem tudjuk
- A színes képek CMYK vagy RGB színrendszerben legyenek
- A képek méreténél vegyék figyelembe (nagyítás minőségromlást von maga után)
 - a hasáb szélessége 62 mm
 - az oldal szélessége 130 mm

Egyéb tudnivalók minden formátumnál:

A fájlnevek ne tartalmazzanak ékezetet, max. 12 karakteresek legyenek és utaljanak az anyag címére. A vonalak vastagsága min. 0,25 pt legyen.

A dolgozat végén kérjük feltüntetni az első szerző postai címét a különnyomat küldés megkönnyítése céljából.

E szerkesztési elvek betartása mind az átfutási időt, mind a szerkesztési munkát meggyorsítja lapunk számára.



